

Letnik VIII, št. 1,
december 2015

POD GRADOM

Glasilo Krajevne skupnosti Kandija - Grm

POD GRADOM

DRAGE SOKRAJANKE IN SPOŠTOVANI SOKRAJANI,

s krajevnim glasilom Pod gradom se trudimo že osmo leto zapored, vaša vsakoletna podpora ob izidu pa nas seveda zavezuje k novim številkam. Ne le da z glasilom ob koncu koledarskega leta izpostavimo vrhunce dogajanja in pridobitve na območju naše krajevne skupnosti, temveč ustvarjamo dragocen kronološki pregled razvoja in utripa tega dela mesta. Zato se že uvodoma iskreno zahvaljujem vsem vam, ki praviloma vsa ta leta na kakršen koli način prispevate k njegovemu ustvarjanju in izidu.

Novomeško jubilejno leto 2015 žal ne morem oceniti za nič manj težavno in nič bolj plodno za našo krajevno skupnost, kot zadnjih nekaj let. Še vedno se srečujemo z izrazito preobremenjenostjo Smrečnikove ulice. Letos se je stanje zaradi zapore Šmihelske ceste še dodatno poslabšalo, kar znova dokazuje, da je čim hitrejša prenova Smrečnikove ulice zares nujna, predvsem pa tudi upravičena, zato bomo v prihodnje vse sile usmerili v doseg tega cilja. V prihajajočem letu načrtujemo dograditev javne razsvetljave na delu Trdinove ulice ter sanacijo mostu čez Težko vodo. Opravili smo nekaj manjših popravil na igralih, urbani opremi ter oglasnih tablah, s čimer bomo po potrebi nadaljevali tudi v prihodnje. Leto so zaznamovali tudi številni dogodki, večja in odmevnejša med njimi sta seveda tradicionalna Kolesarska dirka okoli Grma ter že tradicionalni Skoki v Krko, ki so se tokrat pokazali v še bogatejši in zanimivejši luči. Še posebej moram na tem mestu ponovno izreči javno pohvalo in zahvalo vsem društvom, ki delujejo na našem območju, za njihovo neprekinjeno dejavnost in prizadevnost. Prav z vsakim izmed njih zgledno sodelujemo in veselim se že prihodnjih skupnih dejanj.

Drage krajanke in dragi krajani, četudi leto, ki ga zaključujemo ni bilo idilično, pa nekaj razlogov za zadovoljstvo in optimizem vendarle imamo. V Svetu krajevne skupnosti se še kako zavedamo, da je potrebnega veliko prizadevanja, če želimo ustvariti še prijetnejše okolje za bivanje in za to se bomo vsi trudili. Pomembno je, da imamo začrtano vizijo in opredeljene cilje, ki jim želimo slediti, vas pa ob tej priložnosti znova vabimo, da s svojimi predlogi in zamislimi tvorno sodelujete tudi v prihodnje.

Prijetne božične praznike vam voščim, v letu 2016 pa veliko zdravja, poguma in odločnosti. Naj se vam ob kančku sreče uresničijo vaši načrti in želje.

Srečko Vovko,
predsednik Sveta KS Kandija-Grm

Naj leto 2016 nasuje v
vaš poslovni in zasebni
koš obilo sreče, zdravja,
zadovoljstva in uspehov.

Svet Krajevne skupnosti Kandija-Grm

SREČANJE ČLANOV KO ZB ZA VREDNOTE NOB IN KRAJANOV GUBČEVE ULICE V KS KANDIJA - GRM

Dobila sem pismo, na roko napisano. Zelo sem se ga razveselila četudi vsebine sploh še nisem prebrala. Le kdo danes še pošilja na roko napisana pisma in na koga so naslovljena? Meni se je nasmehnila sreča. Izredno cenim vsakega, ki v današnjem računalniškem času in svetu zmore toliko dobre volje, da lastnoročno napiše pismo, razglednico, voščilo... Marija Rus je na našo OŠ Grm naslovila pravzaprav vabilo k sodelovanju na srečanju članov za KO ZB za vrednote NOB in krajanov Gubčeve ulice v KS Kandija - Grm.

Osebnost sem se oglasila pri njej, da sva se pogovorili o programu, ki bi ga želela za to srečanje. Sedeli sva zunaj in mimogrede ujeli še poslavljajoče jesenske sončne žarke.

Iz najinega razgovora sem izvedela, da bo srečanje med drugimi posvečeno tudi Gubčevi ulici, tretji ulici v nizu prej posvečenim ulicam.

Z imenom Gubec se povezujejo tudi strahoviti kmečki upori, ki letos beležijo 500-letnico kot tudi ustanovitev Gubčeve brigade med drugo svetovno vojno.

Vsa ta tri pomembna dejstva je bilo treba spraviti v okvir kulturnega programa. Dela sem se lotila resno in odgovorno in se trudila, da bi program simbolično zajel prerez časa in zgodovine.

Tako smo skozi besedo slovenskih pesnikov iz različnih obdobj strnili upor, žalost, trpljenje, ponos, narodno zavest in ljubezen brez katere ne gre.

Letos imam skupino izjemnih recitatorjev, ki vsakemu stihu dahnejo delček sebe, moč vživljanja v vsebino in nas prevzamejo s prepričljivim, ganljivim nastopom.

Preden smo začeli z vajami, smo se pogovorili o vseh temah. Kmečki upori, prva in druga svetovna vojna, vojna na Balkanu, v Sloveniji. Skozi pesmi smo se trudili začutiti njihovo vsebino, se ji približati in nekako dojeti pomen vsakega upora na svoj način. Vedno gre v bistvu za boj za svobodo – to neodtujljivo pravico vsakega človeka.

Na posebno željo gospe Marije, da bi ga. Irena Strasbergar skozi likovno otroško oko pričarala slike Gubčeve ulice in uredila likovno razstavo, sem jo prosila za sodelovanje. Zelo rada se je odzvala in kmalu so začele nastajati izjemne podobe ulice, ustvarjalno in likovno dorečene. Ob likovni razstavi je dodala še foto razstavo s starimi in dragocenimi fotografijami.

In kot je dejala gospa Marija ob koncu prireditve, skozi besedo in sliko smo se medgeneracijsko povezali v zadovoljstvo vseh.

Menim, da je prav, da se šola povezuje s svojim okoljem na različne načine in ta, po dolgem času ponovni in uspešni stik, je bil le začetek nadaljnega medsebojnega sodelovanja.

Mentorica za KD: Olivija Metelko, OŠ Grm

Zgodovinsko resnico je predstavila kustosinja Marjeta Bregar iz Dolenjskega muzeja

POD GRADOM

DELO PGD ŠMIHEL 2014

Leto 2015 je skoraj že za nami in tudi naša 85 letna tradicija delovanja društva. Tudi v tem letu smo bili na področju gasilstva uspešni in delovni. Skrbeli smo za redno usposabljanje operativnih članov, mladine in otrok. V začetku leta smo prebelili notranjost gasilskega doma, uredili garaže in sanitarne prostore. Še vedno dobro sodelujemo s prostovoljnimi organizacijami in društvi, krajevnimi skupnostmi, župnijo Šmihel, OŠ Šmihel in OŠ Drska, DSO Novo mesto, Varstveno delovnim centrom ter ŠC Novo mesto. V naši farni cerkvi v Šmihelu smo izvedli tradicionalno mašo v čast našega zavetnika Sv. Florijana, ki se jo je udeležilo preko 110 gasilcev.

V letošnjem letu smo opravili 16 intervencij:

5x dimniški požar

1x požar kontejnerja

6x požar v naravi

3x požar v stanovanju

1x požar vrtno lope

V mesecu oktobru, mesecu požarne varnosti, smo sodelovali z GRC Novo mesto in drugimi društvi na skupnih gasilskih vajah. Organizirali smo dan odprtih vrat s predstavitvijo gašenja, opreme in s strokovnim predavanjem o monoksidu.

Z ekipami pionirjev, mladincev, članov, veteranov in veterank smo se udeleževali gasilskih tekmovanj in dosegali lepe rezultate.

V letu 2016 imamo v načrtu nabaviti nekaj nove zaščitne opreme in posodobiti vozni park z zamenjavo novega gasilskega vozila GV-1, kar bo za vse nas velik zalogaj. Šmihelski gasilci upamo, da bomo s skupnimi močmi in vašo podporo dosegli tudi ta cilj.

Ker pa je mesec december že tukaj, smo pripravili tudi koledarje, s katerimi bomo kaj kmalu potrkali na vaša vrata.

Ob koncu leta se zahvaljujemo gasilcem in dobrim ljudem, ki so nam kakorkoli pomagali in nas spodbujali pri delu. Zahvaljujemo se tudi vsem krajanom, organizacijam in ustanovam, ki so s svojim donatorstvom, denarnimi prispevki in delom pomagali, da društvo še naprej deluje.

Ob koncu leta vam šmihelski gasilci in gasilke želimo zdravo, zadovoljno, uspešno in predvsem varno leto 2016!

Upravni odbor PGD Šmihel

POD GRADOM

PROSTOVOLJSTVO V NAŠI KRAJEVNI SKUPNOSTI

Krajevna organizacija Rdečega križa Kandija - Grm dolgoletno in uspešno deluje v naši krajevni skupnosti. Delo temelji na prostovoljstvu, solidarnosti in občutku za sočloveka. Rdeči križ je tradicionalno najbolj množično združenje krajanov KS Kandija - Grm, saj ima okoli 449 članov in 20 prostovoljcev. Članarina, ki se zbere v KORK (v letu 2015 je bil znesek 2.245,00 evrov), se namenja za realizacijo letnega socialnega programa pomoči in za druge namene, izključno družinam in posameznikom v naši krajevni skupnosti.

Delovanje KORK vodi 7 članski odbor. Spomladi se je na volitvah zbora članov krajevne organizacije RK, 11. marca zamenjalo vodstvo odbora. Dosedanja dolgoletna zaslužna in prizadevna predsednica ga. Marija Rus, se je zaradi preobremenjenosti poslovila od predsedniške funkcije in prevzela mesto podpredsednice. Za novega predsednika je bil izvoljen Gorazd Mali. Poleti 2014 smo se nepričakovano poslovili od gospe Ide Celič, dolgoletne blagajničarke in prostovoljke, ki jo je zamenjala prostovoljka gospa Anica Pahljina. Ostali člani odbora so ostali isti.

Zbrana sredstva članarine 449 članov, prostovoljni prispevki, sredstva Mestne občine Novo mesto za program »starejših krajanov« in sodelovanje Sveta krajevne skupnosti so v letu 2015 pomagale uresničiti kar nekaj naših dejavnosti:

- ❖ Za letovanje otrok iz socialno šibkih družin na Debelem rtiču je KORK Kandija – Grm predvidel 200 evrov.
- ❖ Izredno humanitarno pomoč EU smo med letom 5x razdelili v povprečju 35 družinam in posameznikom potrebnih pomoči v 160 paketih. Povprečno 16 družin pa prejema redni mesečni prehrambeni paket v Humanitarnem centru Novo mesto.
- ❖ Denarne pomoči za nakup šolskih potrebščin, denar za plačilo položnic in za druge namene iz Sklada za ljudi v tiski, je bilo v znesku 263,25 evrov.
- ❖ V aprilu smo s predstavnico MO Novo mesto in predstavnico OZRK Novo mesto obiskali 8 starejših oseb uporabnikov pomoči na domu.
- ❖ V mesecu maju je v Marketu na Smrečnikovi ulici potekala akcija košarica RK. Nabrali smo kar nekaj prehrambenih dobrin. Dobrine smo enakovredno razdelili med prejemnike izredne pomoči v mesecu maju.
- ❖ OŠ Grm in KORK Kandija - Grm tudi sodelujeta v akciji Košarica RK. Otroci so pod mentorstvom učiteljice gospe Vesne Zobarič nabrali kar nekaj dobrin. Darovane artikle smo enakovredno razdelili med vse štiri KORK – e, iz katerih učenci obiskujejo OŠ Grm.
- ❖ 23. maja so se naši predstavniki udeležili tradicionalnega srečanja Območne zveze RK Novo mesto s pobratenim OZRK Gornja Radgona, ki je letos potekalo na Centru za biotehniko in turizem, Sevno.
- ❖ V soboto, 23. junija smo se predstavniki KORK in nekaj krvodajalcev iz naše Krajevne skupnosti udeležili srečanja krvodajalcev na letališču Prilozje v Beli krajini.
- ❖ 21. julija smo predstavniki KORK – a obiskali gospo Melanijo Pučko s Trdinove 5b in ji voščili za njen častitljivi 103. rojstni dan.
- ❖ V letošnjem letu so praznovali 90 letni jubilej gospa Ana Šekoranja, gospod Zdenko Hlavaty, gospod Franc Vrečič in gospa Rozalija Nilič, katerim smo s predstavniki Mestne občine Novo mesto in naših krajevnih organizacij čestitali k jubileju in jim zaželeli vse dobro.
- ❖ Spomnili smo se tudi naših 21 krajank in krajanov, ki so praznovali 80 letnico rojstva in jim poslali čestitke z dobrimi željami.
- ❖ V mesecu oktobru imamo tradicionalno srečanje krajanov, starih 70 in več let. Letos je bilo to 20. oktobra v jedilnici Centra biotehniko in turizma Sevno 13 – Bajnof (bivša Kmetijska šola Grm). Organizirali smo avtobusni prevoz. Srečanja se je udeležilo 130 udeležencev. Učenci Centra za biotehniko in turizem so nam pod mentorstvom ravnateljice dijaškega doma gospe Martine Kralj pripravili čudovit kulturno zabavni program, ki nam je zelo popestril prijetno druženje, podkrepljeno s kulinaricnimi dobrotami njihove kuhinje. Vse prisotne je tudi nagovoril predsednik KS gospod Srečko Vovko. Svojo prisotnost pa je opravičila sekretarka Območnega združenja RK Novo mesto gospa Barbara Ozimek, ki je bila službeno zadržana. V imenu Centra za biotehniko in turizem pa nas je pozdravila gospa Martina Kralj.
- ❖ Vsredo, 28. oktobra smo v prostorih KS imeli Zdravstveno preventivno predavanje o demenci. Predavateljica je bila gospa Darka Pečnik, tudi prostovoljka RK z Mestnih njiv. Predavanje je bilo zelo zanimivo in poučno. Predvsem pa smo pridobili kar nekaj novih informacij o bolezni.
- ❖ Ob novem letu KORK skromno obdari vse krajane starejše od 75 let. Letos imamo 325 obdarovancev.

V prostorih KS na Smrečnikovi 16 vsako zadnjo sredo v mesecu od 16. do 18. ure deluje postaja Rdečega križa (izjema so meseci julij, avgust in december, ko postaja ne obratuje). Višja medicinska sestra gospa Jožica Rolih izvaja meritve holesterola in sladkorja v krvi, pri merjenju tlaka pa ji pomagajo naše vestne prostovoljke. Postaje RK so se naši krajanji navadili in je lepo obiskana. V času obratovanja postaje RK, torej vsako zadnjo sredo v mesecu, pa najdete tudi naše predstavnike.

Ob tej priložnosti bise zahvalil vsvojem imenu in imenu ostalih prostovoljk za nesebično in požrtvovalno delo v KORK dosednji predsednici gospe Mariji Rus. KORK je pod njenim vodstvom deloval kot dobro namazan stroj. Še vedno je z nami in upam, da bo tako tudi v bodoče. Izpostavil bi požrtvovalno skrb in zavest za delovanje postaje RK gospe Jožici Rolih. V preteklosti sta zaznamovala delovanje KORK zakonca Marija in Karel Košir, gospa Ida Celič, ki je na žalost pokojna, in še veliko je imen, ki bi jih morali izpostaviti. Predvsem so to prostovoljke na terenu, ki poprimejo za vsako delo, prisluhnejo ljudem v stiski in jim nesebično pomagajo. Iskrena zahvala vsem prostovoljkam za njihovo nesebično in požrtvovalno delo.

*Vsem krajanom in krajanom:
naj vam bo leto 2016 zdravo,
uspešno in zadovoljstva polno.*

Za KORK Kandija – Grm Gorazd Mali

POD GRADOM

MLADI NAVDUŠILI NA KOLESARSKI DIRKI OKOLI GRMA

Dan pred dirko Hrvaška – Slovenija se je v Krajevni skupnosti Grm odvijala tradicionalna dirka Okoli Grma. Kljub temu, da so na dirki nastopili člani, so imeli tokrat glavno besedo mladi kolesarji. Z borbeno vožnjo so navdušili gledalce in dokazali, da ne zaostajajo veliko za Kumpi, Rogliči in ostalimi šampioni.

Na Grmu se je zbralo preko tristo kolesarjev iz vseh slovenskih klubov in nekaj ekip iz tujine. Prvič je na dirki nastopila reprezentanca Bahrajna. Kljub vsemu je večina zmag ostala doma, saj so bili domači kolesarji zelo motivirani in so želeli pokazati in dokazati, kako pridno so trenirali. Prebivalci KS Grm so nas ponovno lepo sprejeli in mladi kolesarji so se jim oddolžili z borbenimi nastopi. Posebna atrakcija so bili tudi tokrat predšolski otroci in otroci do petega razreda, ki so se pomerili na 250 m dolgi dirki. Bilo jih je lepo videti, še posebno na koncu, ko so jim Marko Kump, Primož Roglič in Radoslav Rogina ponosno nadeli zaslužene medalje. Pregled po posameznih kategorijah, dečki so tokrat izjemoma nastopili v petih starostnih kategorijah:

dečki 10 let: prvo zmago za Adria je dosegel Anže Ravbar in napovedal, da bo to za Novomeščane dober dan.

dečki 11 let: Aljaž Turk trenira šele dober mesec in je že dosegel svojo prvo zmago. V cilj je prišel z visoko dvignjenimi rokami kot da to ni njegova prva zmaga.

dečki 12 let: Jaka Špoljar se je po nesrečni dirki v Nemčiji hitro pobral in na Grmu dokazal, da je najboljši.

dečki 13 let: Aljaž Colnar (Adria), Gaber Vandur (Tanin Sevnica) in Gal Glivar (Adria) že vso sezono bijejo hud boj med sabo. Tokrat je bila sreča na Adriini strani, zmagal je Gal Glivar pred klubskim kolegom Aljažem Colnarjem.

dečki 14 let: v cilj sta prišla skupaj Jan Bevc in Jan Ravbar, oba Adria Mobil. Jan Bevc je »gentlemansko«
prepustil zmago Janu Ravbarju, ki je letos dosegel svojo prvo zmago.

mlajši mladinci: le mlajšim mladincem v soboto ni šlo vse po načrtih, vseeno je bil zelo dober Aljaž Omrzel, na šestem mestu.

starejši mladinci: v letošnji sezoni je Adriino vrsto okrepil Hrvat Fran Majoli, ki je dosegel svojo prvo zmago in se klubu oddolžil za zaupanje.

člani: zmagal je Marko Kump.

Desetletni Aljaž Turk je dosegel svojo prvo zmago v karieri. Po dirki je dejal: *“Že pred tekmo so bila pričakovanja velika, prijatelji so mi govorili, da lahko zmagam. Ko sem na startu pogledal sotekmovalce, sem podvomil v zmago. Po prvem krogu je napadel moj prijatelj Jošt Badovinac, zato se je skupina raztrgala, a smo ga na koncu drugega kroga ujeli. Nato sem napadel jaz in uspelo mi je narediti 20 metrov razlike in se veličastno pripeljati v cilj. Hvala vsem, ki ste mi pri tej zmagi pomagali. To je bila moja prva zmaga in upam, da jih bo še veliko”*

Tokrat smo omenili le najboljše, vendar so vsi kolesarji vozili zelo borbeno in pripomogli k številnim zmagam. Vse čestitke gredu tudi njim.

Srečko Glivar

FOTO: Goran Badovinac

Kolesarski klub ADRIA Mobil
Topliška cesta 4
8000 Novo mesto, Slovenija
T. +386 (0)7 338 02 75
E. cycling@adria-mobil.com

Novo mesto, 31. avgust 2015

Spoštovani pokrovitelji kolesarske dirke »Okoli Grma«,

v imenu vseh, ki smo sodelovali v organizaciji in izvedbi kolesarske prireditve namenjene otrokom, ki šele hodijo v vrtec do petnajstletnikov in tudi licenciranih kolesarjev do 15. leta starosti, mlajših in starejših mladincev in seveda tudi elitnih kolesarjev tako naših kot tudi iz ostalih držav, vsem Vam, spoštovani sponzorji, donatorji kolesarske dirke Okoli Grma, ki je bila 29. avgusta 2015, izrekamo iskreno zahvalo. Skupaj smo namreč dosegli zastavljeni cilj in na kolesarsko prireditvo v Krajevni skupnosti Kandija Grm, oziroma v Mestni občini Novo mesto v sončnem vremenu privabili preko 350 tekmovalcev, od otrok, ki šele hodijo v vrtec do petnajstletnikov in tudi licenciranih kolesarjev. Njim, kot tudi staršem, prijateljem, krajanom in drugim obiskovalcem, smo na najboljši možni način predstavili pomen gibanja za otroke in mladostnike in tudi kolesarstvo kot prosto časovno aktivnost in izjemno popularen šport.

Kolesarstvo ima na Dolenjskem sicer že več kot stoletno tradicijo, Kolesarski klub ADRIA Mobil pa deluje že častitljivih štirideset let. V svojih vrstah imamo vrhunске profesionalne kolesarje, ki so hkrati veliki vzorniki tudi našim najmlajšim članom in vsem tistim, ki spoštujejo življenje v gibanju. S kolesom je življenje v naravi in z naravo bolj zdravo in bolj koristno, tudi poučno, v družbi drugih kolesarjev pa vsekakor tudi bolj zabavno in pestro.

Vse to in še več, prenašamo na mlajše rodove in prav tam je namenjena vsakoletna kolesarska dirka Okoli Grma, ki pa je postala že tradicionalnega pomena. Zato Vam še enkrat, spoštovani pokrovitelji naše kolesarske dirke Okoli Grma, izrekamo zahvalo in vas že sedaj vabimo k sodelovanju tudi ob letu osorej.

Z odličnim spoštovanjem,

ADRIA
Kolesarski klub

Bogdan Fink

POD GRADOM

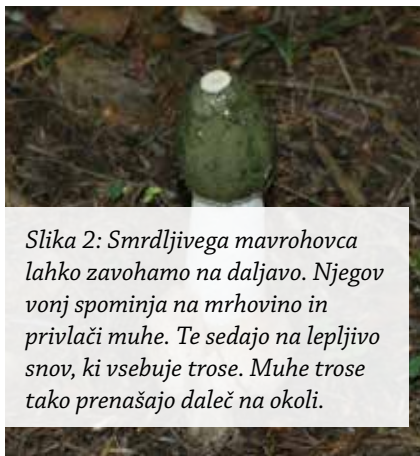
Med ljudmi pogosto slišimo, da ima nekdo za gobe »dober nos«. Seveda velja ta oznaka večinoma v prenesenem pomenu. Tako označimo nekoga, ki zna »izvohljati« večje količine gob tako, da poišče terene, kjer gobe obilneje rastejo. Vendar jih običajno najde zahvaljujoč dobremu poznavanju povezav med gobami in drevesi, med podlago, lego, terenom, vremenom in še marsičem. Ali pa je le dovolj vztrajen in prehodi zadostno število kilometrov po različnih gozdovih, dokler se mu ne nasmehne sreča. A drži tudi, da igra nos, oziroma vonj, pri gobarjenju tudi dejansko veliko vlogo. S pomočjo vonja lahko namreč pravi poznavalci resnično odkrijejo rastišče določene vrste gob. Da, ko med hojo po gozdu zaznajo značilen vonj, postanejo bolj pozorni in teren temeljiteje pregledajo. Od užitnih gob se zna tako v gozdu zadovoljivo zaznati vonj po poletnih gobanih, smrčkih, majniških lepoglavkah, vijoličasti kolesnici, navadni mokratici, janeževi livki in še kakšni gobi.

Slika 1: V gozdu včasih kar zadiši po gobah!

Med gobami, ki jih ne nabiramo za uživanje, pa zavohamo, zaradi značilnega vonja oziroma smradu, najprej lovkastu mrežnico in smrdljivega mavrohovca, potem pa še vonj kakšne koprenke in prašnice. Zaznamo pa tudi vonj kakšne lesne gobe, ki povzroča trohnobo. Take ali drugačne gobe zavohamo še posebej, če jih je na rastišču pred nami kdo pohodil, ali pa so v fazi polne zrelosti, ko najbolj oddajajo trose. Zaznamo pa jih seveda tudi, ko že razpadajo ali gnijejo. Vremenske razmere so pri zaznavanju vonjev odločilnega pomena. Suho ter

soparno vreme prispevata k boljšem vonjanju, medtem ko seveda deževno in vetrovno vreme temu ne koristita.

Slika 2: Smrdljivega mavrohovca lahko zavohamo na daljavo. Njegov vonj spominja na mrhovino in privlači muhe. Te sedajo na lepljivo snov, ki vsebuje trose. Muhe trose tako prenašajo daleč na okoli.

Vonj pa igra pomembno vlogo tudi pri še eni dejavnosti gobarjev – pri determinaciji oziroma določanju različnih gobjih vrst. Brez večjih težav lahko namreč gobam pripišemo preko sto različnih vonjav. Ti vonji nam pri determinaciji pomagajo, zanimivo pa je to, da lahko nekatere gobe določimo le na podlagi značilnega vonja, ki ga oddajajo.

Slika 3: Lisičke oddajajo vonj, ki spominja na marelice.

Prevladujoči vonji, ki jih srečujemo pri gobah, so tisti, ki jih srečamo pri rastlinah, točneje pri zelenjavi. Celi rodovi gob dišijo po repi, redkvi, redkvici, krompirju, radiču in hrenu.

Sem sodijo predvsem medlenke, koprenke, čeladice, nožničarke, ščitovke, pa tudi nekatere mušnice. Po hrenu pa na primer diši močvirska golobica.

Z NOSOM PO GOBE

Vonj po svežih kumarah je tudi zelo prisoten. Po njih na primer dišijo nekatere rdečelistke. Po kislem ali po gnilem zelju diši smrdeči korenovec. Po česnu imata vonj navadna in dolgobetna česnovka.

Poznamo tudi gobe, ki dišijo po korenju, po zeleni in peteršilju, po jelenčku, koriandru. Sem sodijo predvsem nekatere koprenke.

Gobe dišijo tudi po zeliščih, kot je laški krompir ali topinambur. Ena takih je sočna mlečnica. Vonj rumenjačne golobice spominja na jeruzalemske artičoke. Po laškem senu ali sabljasti

Slika 4: Vonj sočne mlečnice zelo težko opišemo. Dišala naj bi po topinamburji ali pa po rakovicah. Pečena pa ima vonj in okus suhih hruškovih krhljev.

triplati, če ta vonj seveda prepoznamo, pa vonja mekinasta mlečnica, ki jo sicer na dolenskem ne srečamo, a je pogosta goba pohorskih gozdov. Po janežu diši ogromno livk in kukmakov. Po tem vonju je znana tudi janeževa žilavka. Značilen je tudi vonj orjaške velepodvihanke, ki diši po koruznih laskih. Po smrekovih vršičkih pa diši na primer hojeva polževka.

Zanimiv je tudi segment gob, ki dišijo po cvetju, kot so sivke, hijacinte, irisi, pelargonije, stare vrtnice, ...

Slika 5: Orjaška velepodvihanka ima vonj koruznih laskov.

Od začimb srečamo pri gobjih vonjih vonje po popru, cikoriji, vanilji, muškarnem oreščku, mošusu, klinčkih, vegeti, magiju in curryu ali kar »po zeliščih in po začimbah nasploh«. Srečamo tudi vonje po grenkih mandljih, lešnikih in kokosu.

Med sadnimi vonji zaznamo vonj po jabolkih, suhih ali zrelih hruškah ter po slivah in mirabelah. Zelo zaželen je vonj po marelicah, saj po njih dišijo lisičke.

Zaznamo tudi vonjave prehrabnih artiklov kot so moka, sveže testo, mleko, siri, na primer camembert, ribe, slaniki, kuhane rakovice, ribje olje, žarko olje, žaltavo maslo, stara šunka, prekajena šunka, sadni kis, sadni kompot, med in star med, čokolada, kakav, sadni bomboni in, žal, poznamo tudi vonj po gnilem mesu.

Iz narave poznamo vonje še po gobah, ja, po gobah, po podrašti, po trohnobi, po zemlji, po prahu, po stari kašči, po cedrovem lesu.

Kar nekaj vonjev se navezuje na vonje iz sveta kemije. Poznamo gobe, ki dišijo po kloru, po žveplu, po jodu, po jodoformu, po petroleju, po premogovem katranu, po plinu in svetilnem plinu, po gumi in sveži gumi, po melaninu, po karbolu (fenolu), po skopolu, po acetilenu, po črnilu, po karbofiksni, letinski in epiletinski kislini, po insekticidih, po milu, po sečni kislini, po apoteki, po zdravniški ordinaciji...

Slika 6: Pri določanju jamičastega gobana si pomagamo tako, da podrgnemo dnišče beta, ki pri tem zadiši po jodoformu!

Nekaj vonjev je kar točno vezano na svet okoli nas. Gobe dišijo po plutastem zamašku, starem sodu, starih nogavicah, po lokomotivi, po stroju, po zažganih nohtih, po steninah, po urinu, po mišjem urinu in zelo veliko jih ima spermatičen vonj. Med slednje sodijo nekatere razcepljenke in goba pokazateljica poletnih gobanov – navadna mokařica. To je tista goba, ki jo je naš determinator – mentor dr. Boh nagajivo poimenoval »Še pomnite, tovarišice?«

Slika 7: Navadna mokařica – pokazateljica poletnih gobanov - ima značilen spermatičen vonj.

Žal so nekateri vonji tudi težko opredeljivi, zato zanje srečamo opise, kot so: aromatičen, blag, prijetno dišeč, medel, moteč, neizrazit, kiselkast, sladek,... Zanimivo, da opisujejo vonj smrtno strupene koničaste mušnice kot »bolestno sladek«. In, da izjeme potrjujejo pravilo, je nekaj gob seveda nevtralnega ali brez vonja.

Slika 8: Dišeča tramovka je lesna goba, ki ima čudovit vonj neke med vaniljo, janežem in cikorijo.

Vse te gobje vonje in še več o gobah, lahko spoznavate na naših gobarskih srečanjih. Vendar se skupaj ne bomo ukvarjali samo s spoznavanjem gobjih vrst. V našem gobarskem društvu je ena od najpomembnejših stvari druženje. Na determinacijah, skupinskih nabiranjih, izletih in tudi na zabavah. Letos smo svojo predanost organizaciji podkrepili celo z razvitjem društvenega prapora, prvega te vrste v Sloveniji. Kdor bi torej rad poglobil svoje gobarsko znanje, ali pa se samo preprosto družil z ljudmi, ki so zaljubljeni v naravo, dobrodošel v naše gobarsko društvo. Gobarsko društvo Novo mesto ima med gobarsko sezono svoja srečanja vsak ponedeljek, ob 19. uri v prostorih KS Grm na Smrečnikovi 16. Naša dogajanja lahko spremljate tudi na internetni strani GDNM.si in na Facebooku Gobarsko društvo Novo mesto. Se vidimo in dobro bero!

Novak Mitja
Ob Težki vodi 46a
8000 Novo mesto
Tel: 031-530-478

POD GRADOM

SKOKI V KRKO IN SPREMLJEVALNI PROGRAM OB 650. JUBILEJU NOVEGA MESTA

Že tretje leto zapored se je na Kandijskem mostu in v njegovi okolici v organizaciji **Agencije za šport Novo mesto in Zavoda VRT** odvijalo priljubljeno dogajanje povezano s **Skoki v Krko**. Tokrat so na povabilo Agencije za šport pri projektu »**Krka živi!**« pestro dogajanje soustvarjale tudi druge številne organizacije (**Kajak kanu sup klub Novo mesto, Klub za podvodne aktivnosti Novo mesto, Triatlon klub Novo mesto, Jadralni klub Novo mesto**).

Foto: Fotolife

Vse se je začelo že v petek popoldan z veslanjem in supanjem po reki Krki, sobotno dogajanje pa se je začelo s tradicionalno EKO akcijo. Vrhunec tridnevnega dogajanja je bilo seveda tekmovanje v skokih v Krko, ki je ponovno privabilo najboljše slovenske skakalce in ugledne tekmovalce iz tujine. Letošnje tekmovanje je zaznamoval tudi obisk mlade srbske skakalke **Lane Markovič**, ki se je do zadnjega kosala za najvišja mesta in prejela celo najvišjo oceno za svoj skok. Tekmovanje je potekalo v treh disciplinah in sicer v skokih na noge, lastovki in v figurativnih skokih. V prvi kategoriji je slavil **Klemen Cizelj**, v drugih dveh pa **Borko Miladinovič**. Po ocenah organizatorjev je dogodek privabil preko 2.000 obiskovalcev. Nekaj je k temu zagotovo pripomoglo tudi čudovito vreme, ki je pričaralo pravo pravljico na reki Krki.

Foto: Sašo Barantin

V nedeljo je v reki Krki potekalo še tekmovanje v daljinskem plavanju in predstavitev discipline triatlon. Celoten sklop dogodkov pa se je zaključili s tekmovanjem v veslanju, spanju in jadranju.

K pestrosti dogajanja je svoje prispevala tudi ekipa Zavoda Vrt, ki je poskrbela za koncerte na splavu, v petek sta nastopila **Mešani pevski zbor Pomlad in kvartet Corcoras**, v soboto pa **Dan D**. Zanimiv kulinarčni dogodek »Kuhinja nad Krko« pa so obiskovalci prav tako lepo sprejeli.

Pogled na množico ljudi, ki je obiskala letošnje dogajanje na, ob in v reki Krki lahko vse Novomeščane in obiskovalce od drugod navdaja s prepričanjem, da Krka živi in bo še dolgo, v vsej svoji lepoti, prijaznosti in raznolikosti.

Foto: Fotolife

Foto: Boštjan Pucelj

Foto: Fotolife

Foto: Boštjan Pucelj

POD GRADOM

BOJAN ČRTALIČ – SVET ME NAVDUŠUJE, TODA NA GRMU SEM DOMA

Podjetnik Bojan Črtalič in prokurist podjetja FerroČrtalič d.o.o. je Grmčan z dušo in telesom.

Na hribček preko reke Krke in s pogledom na Kapitelj sta družino Črtalič pripeljala Jože in Milosava Črtalič v petdesetih letih prejšnjega stoletja. Gospod Črtalič (žal nedavno preminil) je svoje življenjsko delo posvetil ključavničarstvu. Zasebno pot je pričel v družinski hiši na Padersiščevi ulici, v naši KS Grm. S svojo zagnanostjo in z izjemnimi poslovnimi uspehi je navdušenje prenesel tudi na sina Bojana. Takoj po zaključenem šolanju na ljubljanski fakulteti za strojništvo je Bojan Črtalič najprej razvijal svojo poslovno pot skupaj z očetom Jožetom, obenem pa se ukvarjal z inovacijami in postopki peskanja. Seveda ga je trdo delo, velika zagnanost in nepogrešljiva podpora soproge Slavojke vodila dalje in višje v podjetniške vode. Podjetje se je leta 1975 preselilo v krajevno skupnost Mačkovec in kmalu po osamosvojitvi Slovenije še na Sela pri Dolenjskih Toplicah, kjer družinsko podjetje FerroČrtalič svoje rešitve s področja peskanja razvija, izdeluje in pošilja na vse kontinente sveta.

Družina Črtalič je vedno držala močno skupaj in tako so poslovno povezani člani družine tudi danes. Bojan in Slavojka Črtalič sta povila tri otroke in jih vpeljala v podjetništvo. Najstarejša hči Mojca (danes poročena Andolšek) je direktorica podjetja FerroČrtalič d.o.o. in predsednica Obrtno podjetniške zbornice Novo mesto, sin Jernej je direktor podjetja Blast Technik d.o.o., ki svojo dejavnost opravlja na bivši lokaciji podjetja Ferročrtalič v Mačkovcu in hči Anja, ki sodeluje v domačem podjetju FerroČrtalič na oddelku prodaje, kot strokovnjakinja za prodajo na eksotična, predvsem severno afriška, turška in arabska tržišča. Tradicija družine Črtalič ostaja prisotna v kraju ter širši oklici, saj sta Bojan in Slavojka zelo ponosna na svoje vnuke, stare med polnoletnim Leom, Teo Timom, Taro in nekaj mesečno Sofio.

Bojan Črtalič je poznan kot velik tehnično-tehnološki navdušenec, kar potrjujejo tudi številni patenti, ki jih je izdelal in nagrade, ki jih je prejel iz celega sveta. Podjetje FerroČrtalič je skozi obdobje razvoja in spreminjanje tržnih povpraševanj postalo eno pomembnejših podjetji za specializirano obdelavo površin (tehnika peskanja in utrjevanja površin) v svetovnem merilu. Tehnološka rešitev obdelave površine so vpete v različne panoge človeškega življenja, vse od medicinske in zobozdravstvene protetike, izdelave letalskih motorjev in delov letalskega trupa, transportnih naprav, avtomobilske industrije in mnoge druge, ki nas vsakodnevno obkrožajo. Gre za inženirsko delo po korakih, ki jih pričnejo z detekcijo problema, ugotavljanja izvedljivosti rešitve z znanjem in s testiranjem, predstavitev predloga oziroma rešitve, izdelave ustreznega stroja (običajno po meri naročnika) in z uvedbo kompletnega know-how-a, ki je ključen za visoko kvalitetno, oziroma stoodstotno ponovljivost tehnoloških procesov v proizvodnji naročnika. Projektiranje in izdelava strojev je zahtevno delo in hkrati velika odgovornost. Bojan je skupaj s svojimi sodelavci

ustvaril svetovno znano blagovno znamko v branži peskalne tehnike, FerroECOblast®. Gotovo je odlika v tehnoloških rešitvah, toda kljub temu, da gre za industrijsko koriščene naprave, skrbijo za moderen in ličen dizajn, ki je v ponos kupcev in snovalcev. Najpomembnejšo nagrado podjetju FerroČrtalič in Bojanu kot vodji v zadnjih tridesetih letih namenjajo predvsem številni zvesti kupci iz celega sveta, ki se vračajo in širijo. Ravno tako je podjetje FerroČrtalič nedavno prejelo diamantni ključ s strani stanovskih kolegov, obrtnikov in podjetnikov.

Zaljubljenost v domači kraj in posebno v Grm, je Bojanu Črtaliču samoumevno. »Tukaj imam mamo, ženo, prijatelje in sosedo, ki me poleg spominov na otroštvo ter kasneje na otroštvo najinih otrok, veže brez primere. Verjetno sem v zadnjih tridesetih letih polovico časa preživel na poteh po tujini in le manjši del doma. Moj način življenja vodi moja podjetniška pot. Tako je »edini luksuz«, ki si ga rad privoščim odlična ter raznovrstna hrana in pokušanje vin iz vinogradov celega sveta. Predvsem pa nisem žrtev svojega posla, če bi morda kdo tako pomislil. Sem izjemno srečen človek, da lahko počnem tisto, kar me resnično veseli in v svojem ustvarjalnem delu izjemno uživam«, pravi Bojan Črtalič. Poleg podjetniške vneme je Bojan tudi pripravljen pomagati, kar je večkrat dokazal s pomočjo Splošni bolnišnici Novo mesto ter drugim pomoči potrebnim sokrajanom. Mnoge zahvale in priznanja, ki potrjujejo pravo pot njegovemu podjetju, družini ter njemu samemu, sprejema kot motivacijo in veliko odgovornost za v bodoče. Glede bodočnosti pa pravi Bojan Črtalič, se je ne boji preveč, saj meni, da sta z ženo dobro »posejala« in bodo otroci nadaljevali podjetniško, kot tudi humanitarno dejavnost družine Črtalič z Grma.

Spoštovani poslovni partner!

Želimo vam vesele novoletne praznike in srečno, zdravo ter uspešno 2016!

*Obveščamo vas, da bo zaradi novoletnih praznikov in inventure naše podjetje zaprto od 23. 12. 2015 do 3. 1. 2016.
Z odpremo blaga v novem letu bomo pričeli 4. 1. 2016.*

ANONIMNI ALKOHOLIKI V PROSTORIH KS GRM

Veliko srečo smo imeli leta 1993, ko nas je nekaj zdravljenecv od odvisnosti v Psihiatrični bolnišnici Vojnik začelo ustanavljati skupino anonimnih alkoholikov v Novem mestu in smo bili prijazno sprejeti v prostorih KS Grm, kjer smo prosili za uporabo prostora za naša srečanja. Še bolj pa smo veseli, da gostujemo v tem prostoru že skoraj 23 let brezplačno, saj v AA nimamo denarnih sredstev in se vzdržujemo z lastnimi prostovoljnimi prispevki. Vsem članom KS Grm se za pomoč in sodelovanje iskreno zahvaljujemo in prosimo še za naprej, saj je naša skupina AA Novo mesto aktivna, uspešna in znana tudi v slovenskem merilu.

V skupini se srečujemo, ker imamo enak problem – alkohol. Delujemo po ustaljenih pravilih AA skupine, umirjeno in trezno, med seboj se tikamo in kličemo le po imenih. Prednost ima anonimnost, saj nam ta omogoča, da odkrito govorimo o sebi, zato vse, o čemer se na srečanju pogovarjamo, ostane med nami. Zavedamo se, da je odvisnost bolezen, biti bolan ni sramota, nič narediti proti temu pa je. Srečanje traja približno uro in pol, pride pa lahko vsakdo, ki je trezen in želi prenehati piti, občasno pa povabimo tudi ostale, ki jih zanima naše delovanje.

Nimamo nobenega izvirnega recepta za treznost, le izkušnje, moč in upanje. Kot vodilo in program dela nam v AA služi 12 korakov in 12 izročil, med katerimi je najpomembnejši prvi korak. Priznali smo si, da smo pred alkoholom nemočni, da je postalo naše življenje neobvladljivo. V skupini ne vodimo dialogov in ne govorimo drug čez drugega, z dvigom roke nakažemo, da bi radi nekaj povedali. Ko dobimo besedo, govorimo o sebi in ne o drugih ter v zvezi z alkoholom in posledicami. Predsedujoči skupine ali srečanja je eden izmed nas, nima posebnih pravic, zastopa interese skupine in skrbi za določen dnevni red, začne in zaključuje srečanje.

KDO SMO IN KAKO DELUJEMO

V AA smo moški in ženske, ki smo ugotovili in si priznali, da uživanja alkohola ne moremo več nadzorovati. Naučili smo se, da moramo in zmoremo vsak dan živeti brez njega, če se želimo izogniti katastrofalnim posledicam zase in za svoje najbližje.

AA je skupnost, ki sta jo leta 1935 v Ameriki začela ustanavljati dva ugledna, toda alkoholu brezupno vdana možaka in postavila osnovne temelje delovanja. Danes deluje AA v več kot sto državah sveta in se stalno širi zaradi dobrega dela, uspehov in programa. V Sloveniji je prisotna od leta 1990, od leta 1993 neprekinjeno tudi v Novem mestu.

Delujemo kot skupina in nimamo nobenih verskih, političnih ali finančnih ambicij, ne pripadamo nobeni stranki, društvu ali gibanju. Imamo le en sam cilj: da ostanemo trezni in da drugim alkoholikom, ki to želijo, pomagamo k treznosti. Ne gre nam za propagandno snubljenje članov, svojih izkušenj s problematičnim pitjem alkohola nikomur ne vsiljujemo, ne dajemo nasvetov, z veseljem pa pomagamo k treznosti udeležencem, ki obiskujejo skupino AA.

Smo različnih spolov in starosti iz različnih socialnih, ekonomskih in kulturnih sredin. Mnogi smo dolga leta popivali, preden smo uvideli, da smo pred alkoholom nemočni, in se velikokrat tolažili, da lahko nehemo piti, kadar hočemo – pa ni šlo. V skupini AA pa vzdržujemo svojo treznost prostovoljno, brez prisile ali obveznosti, in si dokazujemo, da smo lahko brez alkohola. S svojim zgledom in izkušnjami pomagamo novim udeležencem skupine, ki se trudijo ostati trezni šele kakšen mesec, nekateri pa abstiniirajo že več kot 20 let in še vedno obiskujejo AA, da ostanejo trezni.

Pripadnost anonimnim alkoholikom ni pogojena z nobeno veroizpovedjo, med nami so tako ateisti kot pripadniki drugih religij, združuje nas ena sama želja, da skupaj dosežemo in ohranimo treznost. Redno se srečujemo, izmenjujemo izkušnje, nagrajeni smo vsako leto s priznanjem treznosti, družimo pa se tudi s člani skupin AA iz drugih krajev in si izmenjujemo izkušnje.

Zavedamo se in si tudi ne domišljamo, da smo našli edino rešitev za izhod iz alkoholizma. Prepričuje nas dejstvo, da je svetovna skupnost AA po mnogih brezuspešnih poskusih prenehanja pitja pomagala že skoraj dvema milijonoma alkoholikov k treznosti, vsakemu, ki zares odkrito in pošteno želi pustiti pijačo. Mnogim uspe, nekaterim se bolezen vrne in poskušajo znova. Naša skupina AA želi nadaljevati svoje doslej uspešno delo, zato še enkrat iskrena hvala, da se lahko srečujemo v vaših prostorih.

Skupina AA Novo mesto

Podjetje Pagras d.o.o. je s svojim delovanjem pričelo leta 1997 na lokaciji Sela pri Dolenjskih Toplicah. V letu 2004 smo sedež podjetja preselili na novo lokacijo, na Adamičevo ulico 2 v Novem mestu.

Naša dejavnost obsega področje storitev gradbeno obrtniškega inženiringa in instalacij na območju širše Dolenjske, v velikih in malih podjetjih ter na privatnih stanovanjskih objektih.

Svojo dejavnost smo pred leti dopolnili še z

izdelavo načrtov, projektiranjem in gradbenim nadzorom pri gradnjah.

Odlikuje nas 18 let znanja in izkušenj, predvsem pa izurjena in dobro uigrana ekipa sodelavcev.

Naše poslanstvo je uresničevati želje strank.

V letu 2014 nam je Gospodarska zbornica Slovenije podelila certifikat **Excellent SME**.

V letu 2015 pa nam je bonitetna hiša Bisnode podelila **Certifikat bonitete odličnosti** za nadpovprečno boniteto vrednost, ki potrjuje zanesljivost in kredibilnost našega poslovanja.

VSE NA ENEM MESTU

GRADBENE STORITVE IN INSTALACIJE
Adamičeva 2, 8000 Novo mesto
Tel: (07) 33 79 410, fax: (07) 33 79 411,
GSM: (041) 64 7 365, (041) 722 835
e-mail: pagras@siol.net

PAGRAS d.o.o. izvaja:

- 1. GRADBENO OBRITNIŠKA DELA**
 - adaptacije, sanacije, novogradnje
 - kompletna obrtniška dela
- 2. INSTALACIJE**
 - napeljava centralnega ogrevanja, plinska instalacija,
 - vodovod (adaptacija kopalnic)
 - elektroinstalacije vseh vrst
- 3. IZDELAVA NAČRTOV, PROJEKTIRANJE IN NADZOR**

Podjetje Janko team d.o.o. je nadaljevanje družinskega podjetja Slikopleskarstva Ivan Janko s.p., ki uspešno deluje že od leta 1967. s 1. 1. 2015 so vse delavce in dejavnost prevzeli na podjetje Janko team d.o.o.

S svojim znanjem, timskim delom in kakovostnimi storitvami uspešno obvladujejo izzive iz stroke zaključnih gradbenih del.

S kakovostno opravljenimi deli in zadovoljnimi strankami želijo graditi dolgoročna partnerstva ter postati vodilno podjetje na področju slikopleskarskih, suhomontažnih in fasaderskih del na Dolenjskem in širši okolici.

V podjetju s 24 zaposlenimi razvijajo celovite storitve, s katerimi skrbijo za zadovoljstvo svojih strank.

Vedno poskrbijo za finančno varnost zaposlenih, obenem pa jim nudijo ugodne pogoje za njihovo rast in razvoj.

slikopleskarstvo
fasaderstvo
suhomontaža
inženiring
splošno čiščenje

*Vsem strankam in poslovnim partnerjem
želimo srečno novo leto!*

Resislovec ulica 79 • 8000 Novo mesto • 07 33 22 254 • 043 626 509

www.janko.si

Revoz, d.d., Novo mesto

Novo leto – čas za spremembe in
nove dobre odločitve!
Srečno 2016!

RENAULT
Passion for life

